

Warszawa, 20.07.20

Dr hab. n. med. Ewelina Sielska-Badurek

Katedra i Klinika Otorynolaryngologii, Chirurgii Głowy i Szyi

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

mgr Elżbiety Radkowskiej

pt.: *Wpływ zastosowanego leczenia chirurgicznego na wybrane parametry mowy u dzieci z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia.*

Narząd mowy stanowi ważne narzędzie komunikacji międzyludzkiej zarówno na płaszczyźnie społecznej jak i zawodowej. Obecnie w 80 - 90% zawodów narząd głosu i mowy wykorzystywany jest jako ważne narzędzie pracy. Ponadto, zgodnie z badaniami, wrażenie jakie wywieramy na innych ludziach zależy od naszego wyglądu, od przekazywanego komunikatu słownego oraz sposobu posługiwania się głosem i mową. To z kolei może przyczynić się do stygmatyzacji osób z nieprawidłowymi wzorcami artykulacyjnymi. Taką grupę osób stanowią niewątpliwie pacjenci z najczęstszą wadą wrodzoną w obrębie twarzoczaszki - rozszczepem wargi i podniebienia. Poza zmienionym wzorcem połykania, niedrożnymi trąbkami słuchowymi skutkującymi okresowymi niedosłuchami przewodzeniowymi mogą prezentować oni bowiem zaburzoną artykulację, współtruchy mimiczne, czy jak pokazują badania - zaburzenia głosu. W problematykę m.in. nieprawidłowej wymowy, czy obniżonej zrozumiałości komunikatu słownego u dzieci z wadą rozszczepową wpisuje się prezentowana rozprawa doktorska.

Licząca 95 stron, rozprawa doktorska mgr Elżbiety Radkowskiej ma klasyczną budowę. Składa się ze spisu treści, wstępu, celu pracy, materiału i metod, wyników, dyskusji, wniosków, spisu piśmiennictwa oraz streszczenia w języku polskim i angielskim.

Wstęp zawiera kilkanaście podrozdziałów wprowadzających w tematykę zagadnienia związaną z interdyscyplinarnym postępowaniem w jednostronnym rozszczepie wargi i

podniebienia oraz rozwojem mowy u dzieci z tą wadą. Doktorantka zwraca tu szczególną uwagę na wypracowany w Instytucie Matki i Dziecka (IMD) protokół leczenia dzieci z wadą rozszczepową. Instytut Matki i Dziecka jest jednym z wiodących i posiadających największe doświadczenie ośrodków leczących rozszczepy wargi i podniebienia w Polsce. Doktorantka podkreśla, że skonstruowany w Instytucie protokół postępowania zakłada wczesne (w II półroczu życia dziecka) i jednoetapowe postępowanie chirurgiczne. Umożliwia ono wczesne wdrożenie rehabilitacji logopedycznej. Z racji interdyscyplinarności, zagadnienie jest opisywane przez Autorkę dość obszernie, jednocześnie w sposób jasny i rzeczowy.

Celem pracy mgr Elżbiety Radkowskiej była ocena wybranych parametrów mowy dziesięcioletków po leczeniu jednostronnej wady rozszczepowej wargi i podniebienia. Cel ten wpisuje się w teraźniejsze badania, oceniające poprawę funkcjonalności danego narządu, czy układu po przeprowadzonym leczeniu.

Cele szczegółowe postawione przez Doktorantkę zakładały uzyskanie odpowiedzi na pytania:

- 1) czy i w jakim stopniu rozwój mowy dziecka z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia po leczeniu wady odbiega od rozwoju mowy dziecka zdrowego?
- 2) czy i w jakim stopniu liczba i rodzaj zabiegów chirurgicznych wpływają na rozwój mowy u dzieci z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia?
- 3) jakie znaczenie dla rozwoju mowy pacjentów z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia ma wczesne włączenie terapii logopedycznej?

W rozdziale Materiał i Metody Autorka precyzyjnie opisuje grupę badaną oraz grupę kontrolną, przedstawia kryteria włączenia oraz wyłączenia, uwzględnia wywiad i dokładnie opisuje metodologię oceny logopedycznej oraz definiuje skale wg których była przeprowadzana ocena. Niewątpliwym atutem metodologii opartej na ocenie subiektywnej jakości artykulacji i mowy pacjenta jest próba obiektywizacji dzięki ocenie przez trzech niezależnych specjalistów. Dodatkowo Doktorantka przeprowadziła ocenę błędu zastosowanej subiektywnej metody poprzez m.in. dwukrotną ocenę nagrań losowo wybranych pacjentów w odstępie jednego miesiąca czasu.

Najbardziej interesującą w mojej ocenie częścią rozprawy są wyniki badań. Zostały one przedstawione w bardzo precyzyjny, przejrzysty sposób, a zamieszczenie licznych tabel i

rycin w tekście ułatwia czytelnikowi ich analizę. Jednym z najistotniejszych wyników jest uzyskanie lepszych niż w dotychczasowym polskim piśmiennictwie rezultatów z oceny mowy badanych dzieci. W uzyskanych wynikach, uwagę zwraca brak wpływu wykonywanych drenaży, a co się z tym wiąże okresowych niedosłuchów przewodzeniowych na badane parametry mowy. Ponadto Autorka jednoznacznie udowadnia, że wcześniejszy wiek rozpoczęcia terapii logopedycznej wpływa na lepsze zrozumienie mowy poprzez mniejsze ryzyko występowania nosowania otwartego oraz utylnień.

Kolejny rozdział dyzertacji stanowi dyskusja, która została napisana dojrzałe, z analizą innych opracowań naukowych. Ponadto Autorka w sposób krytyczny prezentuje różne możliwości postępowania (np. faryngoplastykę) i ich wpływ na obecność nosowania. Prezentując dane z piśmiennictwa, Doktorantka jednoznacznie pokazuje, że uzyskane wyniki terapii logopedycznej są porównywalne z wynikami z innych europejskich ośrodków.

Wnioski wynikające z przeprowadzonego badania zostały precyzyjnie sformułowane i stanowią logiczne podsumowanie wyników badania.

Dodatkowo niewątpliwym atutem pracy jest fakt, że jest ona wyjątkowo poprawnie napisana językowo i stylistycznie.

Podsumowując, przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska stanowi ważny wkład do interdyscyplinarnego postępowania u dzieci z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia. Przygotowanie rozprawy świadczy o naukowej dojrzałości i predyspozycjach do pracy naukowo-badawczej Doktorantki. Wyniki badań mają niewątpliwie istotny aspekt praktyczny, jednoznacznie pokazują, że zaproponowany w IMD standard postępowania u dzieci z jednostronnym rozszczepem wargi i podniebienia przynosi bardzo dobre efekty, a tym samym czyni ośrodek referencyjnym w skali całego kraju. **Uwzględniając znaczenie wykonanych badań dla praktyki klinicznej wnioskuję o wyróżnienie pracy.**

Stwierdzam, że rozprawa doktorska, której autorem jest mgr Elżbieta Radkowska spełnia wymogi o ubieganie się o stopień naukowy doktora. Wobec powyższego **wnoszę do Rady Naukowej Instytutu Matki i Dziecka o dopuszczenie mgr Elżbiety Radkowskiej do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.**

Dr hab. n. med.
Ewelina Sielska-Badurek
AUDIOLOG I FONOLOGIATRA
2039600

